

DEBRECZENI ELLENŐR.

Politikai, közgazdasági s társadalmi lap.

A SZABADELVÁRPART KÖZLÖNYE

Megjelen hetenkint ötször, u. m. Hétfőn, Kedden, Szerdán, Csütörtökön és Szombaton.

Előfizetési feltételek:
 helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve.
 Egész évre . . . 10 frt.
 Félévre 6 " "
 Negyedévre . . 2 " " 60 kr.
 Egy hónapra . . 1 " "

Előfizetheti helyben a kiadóhivatalban, **Kutasi Imre nyomdájában**, aztán Telgdi K. Lajos és Ifj. Csáthy Károly könyvkereskedésében, vidéken a postahivataloknál.

50 frt.
50 kr.

Hirdetési díj:
 öt hasáboz peltőtt 5 krajczár. Nagyobb terjedelmű a többihez megfelelő hirdetésnek megfelelően. Helyzedíj minden hirdetés után 30 kr. Nyilvántartási költség minden sora 20 kr. A hirdetéseknek egyet a kiadóhivatalban vételek fel. Az előfizetési és a hirdetésdíj pénze a kiadóhivatalban, a lap szellemi részében tartozó költségeknek a szerkesztési irodába címzendők, nagyjutoza lóna-ház 1704. szám alatt

A magyar orvosok és természetvizsgálók vándorgyűlése.

I.
 (=) Élénk figyelemmel kísértük azt az eljárást, melyet egyesek a magyar orvosok és természetvizsgálók Budapestben nem régen lezajlott nagy gyűlése alkalmával részint a nagy gyűlés kebleiben részint a napi sajtó terén elkövettek, s azon hitben élünk hogy ama forrongás, mely a magyar orvosok és természetvizsgálók budapesti XX-dik nagy gyűlése alatt kitörésre jutott, valószínűleg hamar nem fog lecsillapodni. Jelenben még épen nem csillapodott le s mi csak hírlapírói tisztünk szerint járunk el, ha ezen országos érdeket s nagyfontosságú ügyhöz alkalom szeríten most és a jövőben hozzá szólunk.

Mindenek előtt megrövidjük azon eleneit az említett vándor gyűléseknek kik saját vagy áll név alatt megjelenve a sajtó terén úgy akarnak ez ügy létező vagy lehető hiányain segíteni, hogy levetik a tisztességes komolyságot melytől valamely tudományos kérdés tárgyalása mindenkor és mindenkitől megkövetelt.

Köz tudomású dolog, hogy a XXI-ik nagy gyűlés székelyhelyi Szombathelyt tette ki a legutóbbi vándor gyűlés, s Dr. Livius idő nap előtt kiállt egyik központi hírlap síkjára, s azt hallja hogy Szombathely nem akarja kebleibe fogadni a XXI-ik vándor gyűlést, s elismeri hogy ezen nem lehet csudálkozni, mikor oly testületről van szó, a mely annak hírében áll, hogy keresi a köz-költségeken inscenált ünnepeket, a pinchezől és konyhából illatozó elismerést.

Liviusnak ezen nagyon ordináré s alapatlan támadására a „Vas megyei Lapok”-ból azt olvassuk, hogy „arra, miszerint a közgyűlés ide (Szombathely) jövetét ellen-zve, vagy annak el nem fogadására igazságon nálunk, még eddig senki sem vállalkozott. Sőt, a mint ezt hitelen tudjuk a múlt s körülményeink szerint lehető legjobb fogadás iránt az eszmecserék már is folyamatosan vannak. Előre is bátran fejezzük ki meggyőződésünket hogy a XXI-ik közgyűlés tagjainak fogadása Szombathelyen ha nem is oly fényes mint sok helyütt volt, minden esetre lesz oly szívélyes mint bárhol a hazában.”

Elteltintve az így ezen oldalától, nézzük hogy miként viseli magát néma hírneves tudósunk a magyar orvosok és természetvizsgálók vándor gyűléseinek lényegével szemben.

Szilgyi Kálmán műtegyetemi tanár a XX-ik nagy gyűlésen „tekintembe véve, hogy a mai nagy gyűlések jelen szervezetükben legtekinélyesebb szakférfaink többségének meggyőződése szerint feladatunknak a szak tudományi működésnek már nem felelnek meg; tekintetbe véve, — hogy épen ezen oknál fogva szak tudományi közlők sokan, kik különben az akadémiában, természet tudományi társulatban és orvos-egy-

letben élénk tudományos tevékenységet fejtenek ki e nagygyűlésekben, már részt sem vesznek” indítványozza, hogy általa kinevezett szakférfaik a jelen év folytatában bizottsággá alakuljanak s dolgozzanak ki és terjesszenek a XXI-ik nagygyűlés elé egy indokolt javaslatot a nagygyűlések újjászervezése iránt.

Nem tudjuk, hogy azok a legtekinélyesebb szakférfaik, kiket Szilgyi megnevezett mind elfogadták volna-e a felajánlott megbízást mert azok közt a vándorgyűléseknek még hidegebb barátai is vannak mint Szilgyi, de annyi bizonyos, hogy miután Szilgyi urat a XX-ik vándorgyűlés úgy nevezett központi választmányába — terveit kivételre tért akaráván nyitni — beválasztotta: s e megtiszteltetésről hazafias készséggel lemondott.

Azután Lenhossék József egyetemi orvos-tanár, kit tudományaért az európai udvarok ez ideig számos rendjellel tüntettek ki, alig hogy a XX-ik nagygyűlés alelnöki székét ott hagyta, ment Szilgyi után, s azt a kapcsolót, melynek segítségével a vándorgyűlések 8t is központi választmányokhoz és így a nemzetiségűk állandóan akarták fűzni — egy rövid lemondó levéllel széttepte.

Korányi Frigyes egyetemi tanár, kit a XX-ik nagygyűlés elnöke levélben kért fel arra, hogy legyen szíves a budapesti nagygyűlés egyik orvosi osztályát megalakítani tehát egy félfertályig vezetni, — azt válaszolta, hogy „ez évben sem határozhatja el magát, hogy ezen gyűlésben részt vegyen.” Talán a jövő évben majd el fogja magát határozni. Az orvosi hetilap ezt a magán használatra írt levelet idejében kinyomtatta, pedig aligha kár nem volt.

Az orvosi hetilap, melynek szerkesztője Markusovszky Lajos tr, főmunkatársa Balogh Kálmán egyetemi tanár részletes tudósítása végén az ide nagygyűlésről azt írja, hogy „ezután a zárbeszédekkel, melyek egymással kölesönös dícsőítéséből állottak, a nagygyűlést befejeztetett.” Szerencse, hogy ez a hízlegző nyilatkozat s kartársi tüstetet ki fejezése magyarul van. Legalább a németek és francziák stb. nem értik meg. Több ezekhez hasonló tény és egyéni küzködés felsorolását abba hagyjuk s azok elítését olvasóinkra bizzuk.

E helyett inkább behatolva a dolog mélyébe azt kérdezzük, hogy mennyiben van vagy lehet alapja annak a magatartásnak, melyben „legtekinélyesebb szakférfaik” a magyar orvosok és természetvizsgálók vándorgyűléseit részeseit?

— **Tisza Kálmán miniszterelnök** Ostendéből haza érkezett. Mielőtt Budapestre visszatért volna, előbb Bécsben szombaton délelben magán kihallgatáson fogadott 5 felsége által. Ugyanaz nap folyamán érkezett még Andrássy Gyula gróffal, Orczy báróval, Kállay Bénével, Moser bankormányzóval és Wodianer Mór báróval. Délután aztán a futárvonalat Budapestre indult.

— **A szerb kongresszus választások** nem az Omladina szája íze szerint ütöttek ki.

A megválasztottak legnagyobb részt mérsékelt nézetűek s a felforgató pártak alig 7-8 tagja jutott be, úgy hogy az egyház ügyeiből nem csinálhatnak most szerb nemzeti politikát.

— **A lengyelek állást foglalnak Taaffa mellett.** — Smolka a galiciai lengyelek egyik vezére lemergi választóúhoz beszédet intézett melyben reményét fejezte ki, hogy most az új reichsrathban a cseh segélyével ki lehet ragadni az alkotmányhiányt kezéből a kormányt, a mely oly sok szerencsétlenséget okozott. A szónok azt kívánja, hogy a lengyel képviselők ezután határozott állást foglaljanak el az új reichsrathban és pedig úgy a kormányval, mint az egyes pártokkal szemben. Az ingadozó, diplomatai, ide-oda hajló politika, a melyben a lengyel club tetszelgett, nem járhat jó sikerrel. A lengyeleknek elszigetelt és kizárólagos állásponkjukról el kell tavozniok, mert ők vannak leginkább arra hivatra, hogy szövetségeket szerkezzenek. A jelen kormányt legteljesebb bizalommal kell megajándékozni a lengyeleknek, mert olyan ura lépett, a melyen legkönnyebben hozzáférhető az alkotmányhiányt haegemoniájához.

Pénzügyi viszonyainkról.

A magyar pénzügyi viszonyokról többek közt következőket írják Budapestről a „Freundenblatt”-nak:

„Magyarország pénzügyi helyzetében csodaszérv változás állott be. Nem szólnak arról, hogy Pesten első rendű váltók 3 1/2% al is könnyen elhelyezhetők, a mi — mióta a főváros üzleti piacjék szerepét — aligha történt valaha; sokkal nevezetesebb enné, hogy még szerény vidéki városaink is pénzösszegekben usznak s bennök inkább váltók hiánya, mint az ellenkező tapasztalható. Vidéki váltók, melyek eddig 12-15%-et fizettek, most 8-10% val adnaték el s ha az escompteur ennyivel be nem ér, üzletembereink inkább teljesen lemondanak váltóik eladásáról, semhogy többlet fizessenek.

Úgy látszik, hogy a kormány e megváltozott viszonyokat kellő értelemmel használja fel. Az adóbehajtás szigorú s következéské, miert is aztán az adópenztárakat folyvást tömve vannak. Rendbe jő az államháztartás s a mások szokásos függő adósságok, elszámolások stb teljesen kimentek a divatóból. Pénzembereink kiknek az ilyenek iránt finom érzékük van, egyrészt nem igen örvendnek mindezeknek, mivel megfosztatták az ily ügyektől, melyeket rendszeres inkább kedveltek, mint a végleges kölcsönöket; másrészt azonban örvendve tapasztalják, hogy a magyar államhitel lassanként kezd megfelelni az államhitelnek, melyek egy rendezett államháztartással szemben támaszthatók, úgy hogy a magyar járadék orientális kamatozása most már nem sokal késleltető. Ezen is felszök a dolog sulypontja.

Mihelyt a járadék árfolyama a parira emelkedik (számítanak rá, hogy ez még a jelen évben meg fog történni), megszűnnek mindazon abnormis állampénzügyi viszonyok, melyek a múlt évben egy magyar pénzügyimiszter megugrasztották s a kormányának lehetővé tette, hogy a már régóta kiállításba vett pénzügyi programot a képviselőház elé terjessze. Szapáry miniszter s tanácsosai már dolgoznak is annak összeállításán s váratlanul kedvező részleteket beszélnek róla.”

Az osztrák jobb párt szervezkedése.

Szombati számunkban tudósítottuk már olvasóinkat a bécsi gyűlésről, mely Hohenwarth gróf meghívására tartották s melyen a különböző federalista és conservatív pártnyalatok egy nagy erő pártta tömörültek. A cseheknek kívül most a lengyelekre is biztosan számít a jobb párt.

Az értekezlet egyes tagjai értekeztek

Taaffe, Prazak és Falkenhayn miniszterekkel is és hangsúlyozták, hogy a képviselőház jövő ülészakra lehető rövid legyen. A költségvetésen, a védőörvényen, fényüzési-adó javaslatokon, az uszatorvényen és a tözsdé-adó törvényen kívül egyelőre más javaslatokat nem terjesztenek a parlament elé. A federalisták többsége megígéri, hogy mindent el fog követni, hogy a javaslatokat tíz hét alatt mind a két ház letárgyalja, mert érdekükben áll, hogy minél hamarabb összeüjenek a tartománygyűlések.

A federalisták határozottan a tartománygyűlésbe akarják áthelyezni a politikai actiókat sulypontját, azért ostromolják is a kormányt, hogy osszassa fel a csehorzági, morvaországi és krajnai gyűléseket, hogy a kormány pressiója mellett többségre juthassanak ezen testületekben. Így akarják a választási törvényt átalakítani, és ha ez sikerül nekik, akkor ismét visszatérnek a reichsrathba, hogy hozzá fogjanak azon reformokhoz, a melyek a federalista töredékek programjaiban szerepelnek.

A kabuli mézszárlás.

Most már részletesebb adatok vannak róla. A kabuli angol követség őrségének egyik tagja, Taimur nevű guide altszáz az angol táborba menekült. Ez altszáz elbeszéléséből a következőket jelenti az indiai alkírál:

Taimur Baia-Hissárban volt Cavagnari-ával és többi tisztessel. Harmadikán reggel 8 óra tájban a turkesztáni ezredék Baia-Hissárban követelték zsoldjukat. Daud sah egy hónap szoldot adott nekik; ők két hónapot követelték és fölláztak.

A követség szomszédságában voltak ez ezredék és egy másik ezred is csatlakozott hozzájuk. Egy katona elküldött: „Öljetek meg a követet, azután az emirt.” Berohantak a követség kapuján és a néhány szoldát megdobáltak követ. A guidek tüzeltek a brit tisztek parancsa nélkül, a kik pedig othton voltak. Ekkor fegyvereket mentek a zavaróknak, egy negyedóra múlva visszatértek, a mely idő alatt elmenekültek volna az angol tisztek. Visszatérvén a zavaróknak, ostromolták a követséget és magasabb pontra helyezkedvén, lehetetlenné tették a házföld védelmezését. A védelmezők sánczfélét készítettek a házaton és az ablakokból is lödöztek. A városi nép 10 óra tájban csatlakozott a zavarókhöz.

Egy óra tájban délután megesbesült Cavagnari; a sáncz mögött volt és golyó horzsolta homlokát. Jenkins feljött és Munshi hitvalta, hogy írjon az emirnek, de Munshi félt. Ekkor Taimur irt, tudatva, hogy megtámadták a követséget és segítséget kért. A levelet Ghulam Nubbi Kabuli egy öreg guid altszáz vitte el. Válasz nem jött reá. Ghulam Nubbi azt mondta később Taimurnak, hogy az emir azt írta a levele: „Ha az isten azt akarja, épen most teszek intézkedéseket.” Cavagnari bevitték a követségbe és Kelly ápolta. Jenkins ekkor másik levelet is küldött, tudatva, hogy Cavagnari megesbesült és gyors segítséget kért. Ezt egy hindu vitte el, a kit darabokra vágtak.

Három óra tájban délután elküldött Hamilton Taimurt és hat havi szoldot ígért levélben. Ekkor már a követség háztetejére érkeztek a csavargók. Taimur fegyverese. A tömeg közé ment, lefegyverezték, de életét egy tiszt megmentette. Taimur elmondotta ekkor, hogy ígéretet hoz, hogy hat havi szoldot kapnak. Ezek azonban ledobták a követség teteljáról, és egy alacsonyabb ház tetejére esett és elvesztette eszméletét. Mindenből kimentesítették, midőn észre tért Karim kam tábornok előtt volt, a ki föllázdott dandár parancsnoka volt. Karim kam ágyon ült, ötvenhátvan ember volt körül; Taimurnak, a ki megígérte, hogy kieszközöl a hat havi szoldot, azt válaszolta, hogy ő nem tehet semmit, és bezáratta őt.

Taimur saját tapasztalásból nem tudja,

hogy mi történt azután, hogy ő távozott a követségből, a melyet akkor gyujtottak föl. Az emirnek egy sebesült havildárit akkor hoztak haza, midőn Taimurt bezárták, aki háladatoságból, hogy kivette sebéből a golyót, mezenegéde, hogy másnap hajnalban elmenekülhessen Taimur. Ekkor a követségbe ment hol legelőször Hamilton holtestét látta meg, a mely egy eltört hegyi ágyon fekdtt. A csapatok azt beszélték, hogy Hamilton három embert lőtt le pisztolyával, kettőt pedig kardjával vágott le, mielőtt agyonlőtték. A holtest meztelen és darabokra volt vágva, de nem volt megcsontva. Onét nem messze fekdtt Jenkins holteste, hasonló állapotban. Taimur nem ment be a követségbe, de halotta, hogy Kelly holteste a követségben fek-szik, és hogy Cavagnari a szobában volt a sebesültekkel, midőn följujtották a házat, és rájuk roskadt.

Midőn Taimur eljött Kabulból, még nem találtak meg Cavagnari holtestét. A többi három tiszet a követségtől 100 yardnyira egy kertben égették meg. Taimur azt hiszi, hogy a követség védői közül nem menekült meg senki. Ghulam Nubbi, a kinek levelet adott Cavagnari, el és Kabulban van, és most is nála van a levél, a melyben az emir válaszolt.

A bécsi szenzációsi bünpör.

A Bergasse 37. számú házában lakott egy már nem igen fiatal, de még mindig csinos munkás nő, Hünsele Leopoldina. A házbeliek csak jót mondtak róla, szerény, dolgozó, vidám volt, szeretettel nem tartott, csak utóbbi időben volt ismeretese valami férfival, de a ki igen ritkán látogatta meg őt lakásán. Barátainak kíváncsi kérdéseihez csak annyit csalhatak ki belőle, hogy kedvese szobomster. Egy ismerősének azt is kivaltotta, hogy kedvese nő ember, tehát nem veheti el s hogy a Mariahilfen lakik.

Néhány hónap óta észrevették, hogy áldott állapotban van s egy hónap múlva várta volna már lebegetedését. Julius 27-én barátjának Halkevitz Julióvánál, ki meglátogatta, arra kérte, hogy legyen születendő gyermekének keresztanyja, mit ez meg is ígért. Barátoságos beszélgetés közben valamivel meg is akarta volna vendégolni barátját s kivett az alkarmióból egy üveg megylikórt s egy darab süteményt. A jó barát megkóstolta a likórt, de utaltas szagának és ízének taláiban, nem akarta meginni. Hünsele Leopoldina tréfasán elvette a poharat barátjától, hogy megmutassa, hogy el kell inni s fölhajította egyszerre az egész poharral. De akkor magis is foxtált: „Pufj be rosz ízű. Csütörtökön nem volt ilyen. Talán az állásban romlott meg. Pedig a kedvesem hozta.” Alig mondta ki ezt, már hirtelen rosszul lett, összerokadt s néhány perc múlva meghalt.

Az orvosi vizsgálat konstátálta, hogy cyanokálium való mérgezés történt. Orvnylkoságot nem lehetett fölteni. De ki követhette el a gyilkosságot? Rt bírási szándékából nem cselekedhet senki, sem örökösli vagybíró; a leány szegény volt.

A rendőrség legelőször is az állítólagos szerető fölfelezéséhez látott. Biztos adatok nem álltak ugyan rendelkezésére, Hünsele Leopoldina senki előtt sem nevezte meg kedvese nevét; a Mariahilfen kezdtek keresni tehát s csakugyan ott lakott a templommal szemben egy Winkler Lipót nevű nő, gyermektelen szobomster. A Bergasséból a ház mesterné rá ismert, hogy ez az a férfi, a ki egy párszor s legutóbb július 24-én és 26-án Hünsele Leopoldinánál volt. Rá ismert a ruhájára is, hogy ez a kabát s ez a szürke nadrág volt rajta.

Winkler, a mint a rendőrség megjelent nála eljűnt s úgy reszketett, hogy vinni kellett le a lépcsőn, de aztán magához tért s mindent tagadott. E tagadáshoz ragaszkodott következtetésen a végtárgyalás alkalmával. Tagadta, hogy ő mérgezte volna meg a likórt Hünsele Leopoldinánál; tagadta, hogy ő ked-

A „Debreczeni Ellenőr” tárczája

A legszebb asszony Halmoson.

Elbeszélése.
 Írta:
Vérsai Arnold.
 (Folytatás.)

Hanem a kövér korcsmárosné mégis azt tartotta róla, hogy nem lehet rosz ember, mert látta, hogy a két kis szőke buksit, a kik ott lábatlanokként a vendégek közt, oda hívta magához és megfoghatta duzzadt, piros orcsákskjájuk; a ki pedig a gyerekeket szereti, annak jó embernek kell lenni, akármit mondjanak róla.

Már hiszen, hogy beszélték róla sok mindenfélét, a zt képzelték. Mivel tudták volna eltöltöteni az időt Halmoson ezek alatt az unalmas esős ószi napok alatt? Még a szép Kovácsné is kegyeskedett kérdőzöködni föléle. — De hát mért nem hozták el egyszer magunkkal? — szóllította föl a bámulo tiszteket.

Oly nyílt, ártatlan arczczal mondta ezt, mintha a világon a legtermesztesebb dolgot mondta volna. Nagy fekete szemei, melyek tágra nyíltak, mint valami gyermek szemei, nem árultak el legkétségtelenebb megítélését, zavart vagy valami visszatartott gondolatot,

— Ördögös egy asszony! — mormogta Dónát Fridolin kapitány, mikor eljötték. A másik két tiszt helybenhagyog mormogott. Csak egy fatal kadét, ki velök volt, szólt közbe:

— Hátha az a dolog nem is úgy történt? — Az a dolog? — A kapitány egyet csavart hosszú bajuszán. — Már akárhogy történt, de látta, mikor halva hozták be az egyiket, mit akar hát a másik? — Arra aztán nem tudott megfelelni a kadét, csak magában gondolta: „Hogy rágaimazzák azt a nó!”

Igazán különös, hogy annak a szép asszonynak egy elszánt védője sem akadt, egyetlen egy sem a sok közül, a kik ott nála estek, ittak, udvaroltak. Mindenki vállat vonított, ha valami pikáns történetek hallott róla; senki sem mert vagy senki sem akart nyíltan szembe szállni a suttyogva terjeszkedő pletykával. Ej, hiszen az mind csak olyan szőbeszéd volt, a mi ide-oda szállt.

Hanem ezen a farsangon történt valami egyéb, a mi már több volt mint szóbeszéd és nem is véletlen esett, hanem bizonyára jól kiszámítva. Világos, hogy az az emberkerülő Zsigárdy Jenő nem egyébrét ment el a bába, csak azért, hogy ott nyilvánosan, egész világszeme láttára megbánthassa a szép asszonyt. Epen első tánczeyteket tartották a nőtlen urak. Ez estélyeken mindig a katonatisztek voltak a főrendezői Halmoson. De Zsi-

gárdy Jenő egy szóval sem hívták pajtsái, ő maga jelentette előre, hogy ott lesz.

— Egy kis rokonom van itt, a kit el kell kísérnem, — mondta látszólag egész nyugodtan.

A bál estélyén azonban kipírult arczczal látták, szemében sajátságos föl-fólvillanó láng lobogott, nagyon izgatótnak látszott.

— Nyak nem szerelmes? — gondolta Dónát Fridolin kapitány, bámulo szemekkel méregetve a sárgás bőru, csepű hajú fiatal leányt, kit Zsigárdy Jenő a karján vezetett.

A kapitány hosszú, szőke bajuszát csavargatta.

— Átkozott izlés volna; de kitelik tőle. S ha ez volt az a mágnus, mely őt Halmosra vont... Nem ezt már mégsem hiheti Dónát kapitány. Az a lány egy cseppet sem mákszemnyit sem szép... Aztán semmi tűz benne... Ezek a vizenyős szürke szemek... Az az álmós arczckifejezés...

De nem tűnök sokáig a hosszú bajuszu kapitány. Nem is szokása. Egy pár bajos kaczér szem oda inti a terem tulso oldalára.

— Az ott Zsigárdy, ugy-e? — kérdezi a szép asszony.

A parányi kezecske legyezőjével játsza-dozik.

— Nagyon hasonlít a bátyjára, — jegyzi meg a szép asszony.

Dónát Fridolin kapitány nem így ta-

pasztalja, hogy valami nagyon hasonlít. Az valódi bárány volt ehhez képest. Milyen szelíd volt annak az nézése és milyen vad ezé. Aztán ez a Jenő majd egy fejfel magasabb, mint a törvényszéki bíró volt és élesen kiálló arczczontájával összeránczolt szemöldökeivel egészen eltűnt attól a lágy vonás, nőiesen gyöngéd arczczól. Na, Dónát Fridolin soha sem mondta volna, ha egymás mellé állnak, hogy testvérek. Hanem egy szép asszonnyal nem szokott vitatkozni az ember, inkább halgat. És vágre hát mit bánja Dónát kapitány, akár hasonlítanak egymáshoz, akár nem?

A dolog vejeje az, hogy a szép asszony minden áron megismerkedni szeretne ezzel a Zsigárdy Jenővel. Az világos. Es a mint Dónát kapitány kissé megerőlteti fejét, a mi különben nem szokása, úgy rémlik neki, mintha Zsigárdy Jenőnek is az volna az öhajítása. — Persz, hogy azért jött ide, nem egyébrét. Azt a csepűhajú kis unokalugát csak azért cipeli magával, hogy feltűnjön ne váljék közlede-se.

A hosszujuszu kapitány kissé rózsaszínű állapotban látsa ma este az egész világot. Így estéként mäsör is megessett az rajta; ma különösen. Ki kellett tenni a tisztikar becsületéért s ha egy palackkal több van az ember fejében, jobban mozog a lába. Ebben a rózsaszín hangulatban aztán Dónát kapitány kész lett volna összeülekezni az egész világgal s azt hitte, mások is úgy vannak vele.

veskedett volna a likörrel a leányok; tagadta, hogy valaha Hansel Leopoldina lakásán lett volna; sőt tagadta azt is, hogy az a lány az ő kedvese lett volna s azt állítja, hogy nem is ismerte, nem is látta őt soha.

Talán sikerült volna is a gyilkosnak a törvény sújtó keze alól kimenekülni, ha nem igyekezett volna mindent tagadni s csak a mérgezést; mert valóban semmi tényleges bizonyíték nem volt arra, hogy ő követte el a mérgezést s a mellette okát sem lehetett elképzelni, hogy miért mérgezte volna meg a szegény leányt. De a macskás nindert tagadás által felkeltette maga ellen a gyanút. Számos tanu vallomása által reá bizonyított, hogy látták őt Hansel Leopoldinával az utcán s látták őt Hansel Leopoldinával is megtalálták a leányt s a székely tők ép úgy, mint saját segédei is Winkler irásának ismerték el azt. Winkler azonban utolsó pillanatig mindent tagadott. A levele azt mondja, hasonlít az ő írásához, de még sem az ővé. A tanúk, kik őt látták, azt feleli, hogy vételek. Közleblőrl egyik sem ismeri őt.

Élete eddig tisztességes, becsületes volt; a rendőrség nem tud róla semmi rosszat jelenteni, csak arról ismeretes, hogy nagyon főseny. Ha tehát ő követte el a gyilkosságot, azt csak fukarságból cselekedhette, hogy ne keljen a gyermeket és anyját eltartania. Pedig vagyonos ember.

Rendkívül nagy volt az izgatottság a bécsi közönség közt s különösen a jogászai körében, vajjon a főnagyközgyűlés mellett elítélte-e vádlottát? Szombaton kimondta az esküdtsek nyolcz szóval 4 ellen a büntést. Vádlott kötélt általi halálra ítéltetett.

Napi hírek.

Az 1880-ik évre összeírt országgyűlési képviselő választásoknál négyezerre ellen beadott felszólalásokra hozott központi választmányi határozatok törvény értelmében közszemlélő kivételén a városház nagytársaságban terhesen folyó szeptember hó 20-ik-től 30-ig megtekinthetők.

Kormánybiztos Miklós Gyula ur néma föld. Ipari s keresk. miniszterium megbízásából „a hazai borászat emelése érdekében“ f. év szeptember 25-án városunkba érkezett, hogy itt egy borászattal foglalkozzék, mint az iránt érdeklődőkkel tanácskozást, felhívta tehát az érdekelteket, főleg pedig a szőlőbirtokos és kertgazdák, hogy folyó hó 24-én d. e. 10 órákor a városháza nagy tanácsmehében tartandó értekezletre megjelenni sziveskedjenek. Debreczen 1879. szeptember 22-én. Daimy Károly, mint a helybeli gazd. egylet elnöke.

A ref. egyháztanács tegnapi ülésében elhatározatott, hogy az oly sok vándorson keresztelt ment presbyterválasztási ügy, egy új választás elrendelésével érjen véget. Tehát most ujra szavazás lesz s reméljük hogy a béke vaihára helyre állítják a lakosság közt.

Hangverseny. Azon hangverseny, melyről lapunk több számban megemlékezünk szombaton este tartott meg a „Koroná“-ban. Igen szép és elegans közönséget vonzott az érdekben összejött műsor s valóban élvezetes estét is töltöttünk gyönyörködve a dr. Sárosy Lászlónál úrnó szép szavallatában és zongora játékaiban, a Fried Lajos művészi hangdúlésében, melyet Kövy L. kísért zongorajátékkal. Nagy tetszéssel találkozott az Ó. Áh J. zenekarának játéka s a dalárda és S. Ilgáyi J. műkődése is. Baláz Kálmán igen szépen adta elő „Honvág“- című kitűnő ábrándját, mely zajos tapsokkal lett kintűtve. Általában véve a tapintatosan összeállított műsor minden egyes része kitűnő volt s megelégedéssel távoztunk onnan a közönség.

Az utcai népisokláiban a növend. kök közül igen sokan betegnek, úgy hogy körülbelül 200 gyermek van különféle járványos betegségekben. E megdöbbentő szám intézkedése hiva fel az egészségügyi bizottságot, mely ma délután gyűlést is tartott.

Gyilkosság felőlőrl beszélgettek tegnapi városunkban, miután „emberi testvér“-et talált egy napzsamos. Vizsgált alia vetett a talált láb- és kézféle testrészt, dr. Tege, dr. Ujtaiussy, Kovács János tanár és

Végh Gyula alkapolány konstaltált, hogy az nem egyéb, mint valami medvének taprésze. Természetes, hogy a gyilkossági híreket természetesen szeretőknél s konstaltálás nagy megelégedésre volt.

Atutazott ma délelőtt városunkra a Béneyi J. színtársulata, mely Nyiregyháziól Szolokra utazik: Igen érdekes látványt nyújtott a nagy társaság, mely jó kedvel tūrte a rekkenő hóseget.

Dioszeghy Sámuel a híres debreczeni fűvész és tanár családjának utolsó férfi sarja, sept. hó 16-án, 82 éves korában Bécsben meghalt. A boldogult Debreczenben született, 20 éves kora óta azonban Bécsben élt. Élénk részt vett a nyilvános életben és a humanitási intézetek vezetésében. A dunagöbha-józási társulat, a bécsi takarékszegények háza és egyéb hasonló közintézetek igazgató-sági tagja, nem különben Bécs községtanácsának igen kiváló tagja volt.

Egy bérkocsist fufangosan csalt meg két leány tegnapi este. A bérkocsis vendégeket várt egy kocsma előtt s a két leány föl-kérte, hogy vigye ki őket a vasúthoz. Mig a bérkocsis bent volt a vendégöben, hogy megtudhassa, miszerint mehet-e, addig a két lány — a kocsiban levő pokróczokkal együtt — eltűnt.

A kis-hatvanutca végén az új iskolapület be van fejezve és díszere szöglő a városnak, annálkább is, mivel csinosságára nézve a kultvárosnak nincs párja, látszik, hogy a város ily közhatalu czelokra nem sajnál áldozni, de egy kivánú udvar mégis maradt hátra, és pedig ez nem egyéb, mint egy lámpa alkalmazása, ez oly szükséges, hogy az ott nélkülözhetetlen, mert abban a környékben sehol sincs egy lámpa alkalmazva, e szerint ott örökké — kivéve a holdvilágos estéket — egyiptomi sötéttség uralkodik és már 6—7 órákor alig mer valaki ki is bujni a házból, mert bizony ott könnyen megtörténhetik, hogy az embert megrögték, ha egyébtől nem, de a rubájától; de meg máskölőben mi itt csak úgy fizetünk adót, mint akármely más utcában, tehát e kérdésnek a várostól nem jogtalan, ha már az iskolára annyit áldoztak, akkor már egy lámpára, mely szinten égőtt szükséges, ne sajnáljon a város áldozni. — T ö b b p o l g á r. (Beküldetett).

A királyi udvar Gódlóllón. Minden körölmény oda mutat, hogy az idei udvarsaiszon Gódlóllón, sokkal élénkőbb és nagyobb-szerű lesz, mint a múlt években. E mellett szól, hogy a leérkezett udvari kocsik és paripák sokkal nagyobb számban vannak jelen, mint az előt. A lovak száma felülmúlja a százat. Udvari kocsik eddigél 24 érkezett. A paripák között néhány gyönyörü szép arab faj is látható. A parforce-vadászatra is élénken folyanak az előkészületek s ö felsége király-nak híres parforce kutyaöből máris 24 érkezett meg, melyek a nrári idején alatt Larisch gróf karvini birtokán voltak.

Nincs többé tudóvész. Innsbruckból valóban meglepő hír járja egy világot. Ezserrint Rokitánszky Prokop tanár (a híres Rokitánszky fia) a tudóvész ellen csatlhatatlan orvosszert talált fel s ez nem más, mint a benzoesavas natron. Több eset máris igazolja e gyógyszer csatlhatatlanságát. Az innsbrucki klinikából a legveszélyesebb betegek bocsátot-ták ki rövid idő múlva az elmentett gyógyszer alkalmazása után teljesen felépülve. Az orvosvilág bizonyára fog módot találni, fogaratba veendő kísérletek után e sensitívó hirt meg-erősíteni vagy megrögtetni.

Két jeggyűró. Múlt kedden egy bécsi futár Mária Krisztina főhercegnő jeggyűró-jével s ugyanaz nap egy madridi futár Alfonso király jeggyűrójével Parisha érkezett az illető követésegekhez. A két jeggyűrótt nyom-ban tovább küldték Madridba illetőleg Bécsbe.

Az esztergomi primás Rómába utazott. — Andrásy born motja. Midőn a Hohenwarta a Magyarországgal gondalmat is fel-keltette — írja a „N. fr. Presse“ — Andrásy gróf Terebesre vonult vissza s nem volt rá-bírható, hogy a korona t náczában Hohenwarta politikája ellen lépjen. Csak mikor már e politika virágait kezdte hozni s a „fundamental Artikel“ javaslatát termelte, lépett fel a köz-tudomásu határozottsággal, megakadályozva dr. a végkövetkezmenyeket. Honfirtasai s vo-nokodása miatt kérdőre fogták, mire ő így

válaszolt: „Ha valaki savanyu borral felt-poharat tart kezöben de ö bort jónak tartja s kiülti kezöböl a poharat, nem szabadul a gyanútól, hogy élvezettől fosztották meg. Meg kell iznie a bort, hogy tévedéseöböl gyökere-sen kigyógyujjon.“ A „N. fr. Presse ezt az adomát ma is taládonak tartja a lajtautali helyzetre.

Fenyegető levél Blahánának. A nép-színházi körökben azon különös hírt beszélik, hogy Blaháné asszony pár nap előtt fenyegető levelet kapott A levélben felszöllítetták, hogy még az nap tegyen a gözsiöklő kocsiának egyik párnya alá 500 frtot, különben este a szín-házból kijövet lentük vitriollal. A művészö szöttepte a levelet.

A szölsözeti kongresszus tagjai Tar-csalon Vay Miklós br. koronáör fogadta. A szives vendéglátás elragadta a külföldieket, valamint a vinzelérkepeze látása, melyről kijelentettek, hogy ilyenek létezését nem képelték Magyarországon. A vendégek azután a borkiállítását szemlélték meg, majd az inté-zet szölsöfajait vizsgálták meg. Délután la-koma volt, mire a vendégek a szölköket szem-lélték meg.

Luther végrendelete fölt még min-dig foly a vita. Most Doleschal év. lelkész ismét lándzsát tör a budapesti példány eredeti volta mellett. Ranke, ugymond, nem látta a budapesti példányt s így ítéletet sem mon-dhat róla.

Nagy kincset talált még március ha-vában egy Timár Jozsef nevű béres gyerek a Zagyva folyó partján, Szolnok határában egy gránitökö alatt. Kása Szabó József tanya-szomsz-dell rábirta a gyereket, hogy nem kárpótás mellett engedje át neki a leletet, melyet egy faszékban 2820 drb arany, három arany gyürö, két fübevaló és 120 drb különféle dragókö és gyémánt képezett. A mesés leletról a szol-noki járásbíróóság csak e hóban szerzett tudomást s mivel Szabó József a kincset elrejtve annak létezését egytárában tagadta, a járás-bíróóság, nehogy Szabó a tárgyakon tuladhason, körözvényvel felkéri az összes hazai törvényhatóságokat, hogy ezen eseményt ható-ságuk területén minél szélesebb körben hoz-ják tudomásra a közigazgatási s rendöri ható-ságokkal, szoros vigyázat végett közöljék s gyanus jelenségek esetében a járásbíróóságot azonnal értesítsék.

Egy honvédörnyeg találmánya. Nagy-Bányán lakó Frankenhach Schuppanghiz Manó nyugalom. kir. honvédörnyeg szabádmalt nyert az egész monarchia területére egy — leginkább hajómalmoknál alkalmazható — javított, alulcsapó vizkerékű, melynek a nélküli, hogy ez az eddigi ilyenmá kerékűeknél nagyobb vagy drágább lenne — kétszer, söt háromszor nagyobb hatása és működö ereje van.

Nyolczadszor szökött meg a férjötöl A. P. ügyvédséged felesége Györből. Hetszer már visszahozták; a férj kéri a rendőrséget, hogy kutassák fel a szökevénynt s szállítsák ismét vissza hozzá.

Martinovicsnak, a magyar jakobinus vértanúnak hajdan lakházát most bontják le Budapestben. Ez alkalommal a padláson, szá-zados szemét és cseröp-hulladék alá vála el-temetve egy levél, s hogy nem került a többi szemét sorsára, azt az „ipítés vezetőjének Rock János urnak közönhetjük, ki az eredeti kéziratot különleg végett szives volt átadni. A levél magánjellege, az év nincs rajta meg-határozva, különben magyar fordítása így hang-zik: „Kedves és legjobbold barátom! Ládom irán-tam való hajdommal elfordulást és bár tapasztal-tam, megvallom, hogy tegnap megsértette-tek és pedig a legmegrebben, de azt sem ve-szem föl, hogy nyugalmas állapotomban foly-ton zavarni kívánás; hidd valóban, ha Ciceró vagy Virgil és Tamás doktor tapasztalásaiival feleröl boldsággal bíráál is, a mi engem illet, nem rettentenél el is Isten kedvére ke-gyeimből bizonyonval beleppek amaz apostoli-nak nevezett rendbe. Isteni sugallat nélkül mi sincs az emberben, miért is gyötörtsz hát engem, mért kívánsz elriasztani. Ha a velem kezdedt s megindult barátságort megszakitani öhajtotd, adj minden sérelemört bocsanatot, én ugyan adadok valamely levél által; ha pedig örökös barátságort akarsz, esküvel fogadom, hogy barátod maradok a napos végezetéig. Isten övön és tartson meg. Amen.“

102 éves asszony. Csütörtökön f. hó

18-án halt el Kassán Kiema András özvegye, Gábeli Mária, ki 102 évet élt.

Szivszaggató jelenet a Dunapartján. Markovics Johanna és Szidonia nővérek, Bu-dapesten a vámház környékén sétálva, valami családi ügy föltött összeszólköztak. A szó-váltás folyamában Szidonia annóra izgatott lett, hogy egyszer csak a Duná hullámai közé vetette magát, s má-mar emerült, midőn a segélgre siető hajós legények kimentették. Nővére kétségsébeesen nézte a dolgot, s mi-dőn a kimentett Szidonia keblére borult és bocsánatot kért tölle, bérkocsi után ment, hogy nővérét azon haza szállítsa. Midőn a kocsival viszaszárkezett, Szidonia „Isten veled Johanna! Isten veled világ!“ kiáltásával ismét a habök közé vetette magát, hol ezuttal nyomtalanul el is tűnt.

Nihilisták elfogatása. Pétervárról ír-ják, hogy e hó 11-én Odessában a rendörség a dél-orosz nihilista bizottság két igen tekin-télyes és befolyásos tagját elfogta. Az egyik Bustiniski nevű lengyel nemes ember, ki ezeltölt császári hivatalnok volt a kiewi törvényszék-nél, a másik Blüwstein asszony gazdag, izra-elita hölgy, kit a „vörös fűk“ társasága ki-ralyonjének neveztek. Ez utolsó mintegy 35 éves asszony, ki mindig és mindenütt fenyesen ruhába jelent meg, a hölgyeknek dívat dol-gában mintaképfé szolgált és a férfiak politi-kai nézeteire irányított volt. Életkora dacára, Blüwstein asszony bájöl szépség. Az elfogot-taknál számtalan nagyfontosságú leveleket ta-lált a rendörség, melyek igen sok magasrangu orosz szövetségeket kompromittálnak. Bustiniski 14 év óta a moszkvai „vörös fűk“ klubjának tagja. A szeb-török háboru alatt Tsernyeff alatt szöglött, kinek bizalmával viszált, a múlt évben Jakowleff tábornoknál szöglött, kitöl 18,000 rubelt lopott el, és azóta igen kalandos életet élt. A nihilisták eszméit nagy szenvedélyiel terjeszti.

Sport.

A kolozsvári löversenyen szept. 19-én az „Erdélyi-díj“-at Wesselényi Béla br. Me-linda-ja nyerte meg, Bánffy György br. Ni-niche-je ellen. — A 300 arany államdíjban Bánffy György br. Sáracsakója első, Wes-selényi Béla br. Judit-ja második. — A „Höl-gyek díja“ Telesi Géza gr. Tulipán-já lett, mély vetélytárs ellen, melyek között a Bánffy György Verulami-ja második. — A 200 arany államdíjat Pestetics Pal gr. Carolin-ja nyerte, Wesselényi Béla br. Vihar-ja ellen.

Vegyesek.

A szabad szerelmesek telepe liqü-dál! Az Onediában, Amerikában levő szerel-mesek telepe, melyöl Liptay Pál hazánkba a magyar lapokban is érdekes ismertetések közöl, nem rége nevezetes manifestumot bo-csájított ki. E szerint az u. n. „complex maria-gue“, vagyis az asszony közötségét az onediei telep megszüniteli. A közég elöljárója tette az erre vonatkozó indítványt s ezt azzal in-dokolta, hogy ez „intézmény“ fönntartása a „gonosz“ világ haragját vonja a közég felé. Ö maga mint eddig, úgy ezennel is elfogadja a közég elvett, de jobbnak tartja azokat a mostani körölmények között földadni. Ajánlja, hogy a közég az eddigi rendszer földadásánál Pál apostol után induljon ki bár a házasságot megengedje, a coelibatust előnyben részesít: A testvérek élete különben nem szenved változást, a mennyiben a közös háztartás és a gyermekek közös nevelése ezennel is fönntar-tatik. A közég ezennel nös és nőfien tagök-böl fog állani. A nös tagok szöriszoran a mo-nogamikus törvények szerint tartoznak éni. E közég példáját követte a másik szabad szerel-mesek telep is Wallingfordban. A legco-libatúra melótóbb ebban az egész dologban azon körölmény, hogy a községek nótágjai egyhan-gy részöl mint kiküldöttek Ivanka Iure vezé-rigazgató s Kiss Lajos igazgató tanácsos is részt veendök voltak. Folyó hó 23-án pedig Szatmáron fog emittett kiküldöttek által hason értekezlet tartatni a szatmár-nagybányái szarnyvonat létesítése érdekében.

Cavagnari. Mint a „P. L.“ londoni le-velezoje írja, egész határozottsággal állítja, hogy a Kabulban megyöjölto angol követ Cavagnari Napoleon Lajos, természetes fia III. Napoleon császárnak. III. Napoleon császár

még mint herceg londoni tartózkodása alatt ismereteseget költött Kavarnek nevezeti írónól s e viszonyból származó fiának ama: olasz hangzásu nevet adta, mely az anyára emle-kezett, s mely most már az angol történelemé. — Ezen állítás valószínűsége mellett a meg-gyökölto örmagy korán s azon körölményen kívül, hogy a Napoleon Lajos keresztnevet viselte, még arcvonásainak nagy hasonlatos-sága is szól, mely különösen feltűnik, ha Ca-vagnarinak „Illustrated London Newsban“ leg-közleblő megjelent arcképet szemügyre ves-zük. A kabuli katasztróphánál is tehát a Bona-partek tragikus végétét szemléltetjük. III. Napoleonnak törvényes fia ép oly szörnyü bal-lálal mult ki a zuluknál, mint természetes fia az afgán földön.

Agyúverseny. Krupp, a híres agyúöb-ötö nemrég egy öriási agyút készített a német kormány részére s a németek azzal dicseked-tek, hogy ez idöszerint nekik van a leghatal-masabb agyúök a földön. Ez nem hagyta nyu-godni az angolokat az „Inflexible“ hadihajó számára öntettek egy agyúöriást, mely még a németet is föllülmulja. Sulya 1600 mázsa s 445 fontnyi löpor-töltésel 1760 fontos golyót lökö ki; a golyó röptének sebessége másodper-czenként 1557 láb s mint a Woolwichban tar-tott kísérletek bizonyítják, az agyúöriányveteg elöl csak olyan hajó van biztonságban, melynek páncélja 32 hüvelyknél vastagabb. Ilyen pedig alig van.

Madárölet New-Yorkban. Egy első-rendü madárkereskedő a „Scientific American“ szerint 1878-ik évben szállított mintegy 100,000 tartási kanarit, melyek jól el is kel-ték; a him 3-töl 10 dollárrig, a tojó 1 dollár-jával; közöl számmal véve, — e szerint egy-egy pár kanáriért kapott hat dollárt. s így körülbelöl 600,000 forintot vitt be. A kanári után elarúsítás tárgyát képezik ott föleg a „virginiai zenérek“, — jó énekes elkö 50 forintjával. Jól éntettek továbbá a kitanított pirokák, darabja 60 forint, — megvértnek s jól elkenek a piutyökök, sár-ga rigök, fülemülék, paszirták, kenderikék, mindenféle díszmadarak, szép papagályok 200 frjtával is fizetnek.

A londoni föuri társaságöl. A lon-doni közönség érdeklödésétt jelenleg egy bot-nyór per vési igénybe, mely hihetöleg novem-berben fog vétárgyálarásra kerülni. Az eset, melyet különben már röviden meg is emlit-tünk a követezők. Több év óta az a szokás uralkodik Londonba, hogy több ö a „társ-a-ságöl.“ kik íránt a természet kedvezöböt volt, mint mások íránt, különféle helyzet-ben lefényképezte magát és megengedte, hogy arcképeiket a kirakatban mutogassák. E hölgyeket „professionál beauties“-nek azaz szépségek izletből — neveztek, és az uppen-ten thousand — e szépségekert mindig meghívtá mulatságára. Egy a trünöz közel álló szem-élyiség, mely nem érzéketlen a szépségek iránt, mindig mérv adó volt az iránt, hogy ki számítottak a professional beauties kö-réhez. Több évvel ezeltölt az idegy alatt Lon-donban a yersey-i lelkész leánya kivölő szép-éségé által feltűnt. Természetesen a szépek ama ismerőjének egy barátságos szava ura-kozó szépséggé tette és a crème de la creme vetekedett kegyéért. Férjét is találták szá-mára, kinek oldalán London „legjobb közei“-beültetben megtiszteltette jelenléte által. A fényképek kitűnő izleteteket csináltak. Min-denki élvezhette a szépség látását, csak férje, úgy látszik, nem volt egészen boldog. Vegre neki is kinyitlakt szeméi s most — megindí-totta a válóperit neje ellen.

Közgazdaság.

A Mihályfalva-nyir bátor-maté-szalkal va-suti szarnyvonat létesítése érdekében ma Nyir-Béltéken dr. Mandel Pál képviselőnél szüköb köri értekezlet tartatott, melyben Péchy Jenő képviselő — s a magyar északkelleit vasut részölő mint kiküldöttek Ivanka Iure vezé-rigazgató s Kiss Lajos igazgató tanácsos is részt veendök voltak. Folyó hó 23-án pedig Szatmáron fog emittett kiküldöttek által hason értekezlet tartatni a szatmár-nagybányái szarnyvonat létesítése érdekében.

Felölő szerkesztö: Kutasi Imre. Fözzerkesztö: Vértési Arnold.

Advertisement for Sós-borszesz (Sodium Bicarbonate) by Bárwart Károlytöl. It features a circular logo with 'SÖSBORSZESZ' and 'Bárwart Károly' text. The text describes the product's quality and availability in Debreczen, mentioning 'CSANAK JÖZSEF kereskedésében'.

Advertisement for dance lessons: 'ELÖLEGES táncztanítási jelentés.' It states that classes will start on October 6th, led by Alföldy Károly.

Advertisement for a lottery: 'Kazan és gépmühely' (Lottery and Machine Workshop) located at Péterfa-utca 888. It offers prizes and lists 'Sternischa testvérek' as organizers.

Advertisement for a 'Hoff-féle maláta-kivonat' (Hoff's malt extract) for diabetes. It claims to be effective and lists 'Vladisavljev Antal' as the creator.